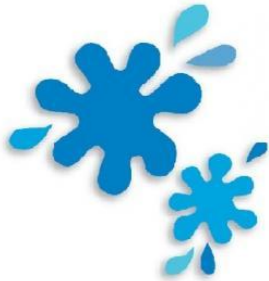

‘De Spettertraining’

Sociale vaardigheidstraining
voor kinderen van
4 t/m 8 jaar

Auteurs: Regine Sloof en Arriënne Moggré
Afstudeerbegeleider: Hans Baak
Praktijkbegeleiders: Hannah Kok en Bernadette Huyben
Datum: 27 Mei 2010 © Christelijke Hogeschool Ede

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
De Spettertraining voor kinderen van 4 t/m 8 jaar	3
Algemene verantwoording van de training	3
Bijeenkomst 1: Starterbijeenkomst	8
Bijeenkomst 2: Groeten	11
Bijeenkomst 3: Complimentjes geven en hierop reageren	12
Bijeenkomst 4: Vertellen	13
Bijeenkomst 5: Luisteren	14
Bijeenkomst 6: Iets netjes vragen	15
Bijeenkomst 7: Delen en op je beurt wachten	16
Bijeenkomst 8: Vragen of je mee mag spelen	17
Bijeenkomst 9: 'Nee' zeggen (zeggen dat ik iets niet leuk vindt)	18
Bijeenkomst 10: Herhaling van de voorgaande bijeenkomsten	19
Bijeenkomst 11: 'Sorry' zeggen	21
Bijeenkomst 12: Samen werken	22
Bijeenkomst 13: Zeggen dat je iets anders wilt spelen dan wordt aangeboden	23
Bijeenkomst 14: Reageren op pesten	24
Bijeenkomst 15: Reageren op pesten	25
Bijeenkomst 16: Afsluiten	26
Bijlagen	27
Informatiebrief voor pedagogisch medewerkers	28
Informatiebrief voor de ouder(s) en leerkracht(en)	29
Evaluatieformulier voor de trainers	30
Beloningskaart	31
Bijlage bijeenkomst 1: Starterbijeenkomst	32
Bijlage bijeenkomst 2: Groeten	34
Bijlage bijeenkomst 3: Complimentjes geven en hierop reageren.	35
Bijlage bijeenkomst 4: Vertellen	36
Bijlage bijeenkomst 5: Luisteren	37
Bijlage bijeenkomst 6: Iets netjes vragen	39
Bijlage bijeenkomst 7: Delen en op je beurt wachten	40
Bijlage bijeenkomst 8: Vragen of je mee mag spelen	41
Bijlage bijeenkomst 9: 'Nee' zeggen	42
Bijlage bijeenkomst 10: Herhaling van de voorgaande bijeenkomsten	43
Bijlage bijeenkomst 11: 'Sorry' zeggen	44
Bijlage bijeenkomst 12: Samenwerken	45
Bijlage bijeenkomst 13: Zeggen dat je iets anders wilt spelen dan je wordt aangeboden.	46
Bijlage bijeenkomst 14: Reageren op Pesten	47
Bijlage bijeenkomst 14: Reageren op Pesten	48
Bijlage bijeenkomst 15: Reageren op pesten	49
DIPLOMA Spettertraining voor kinderen van 4 t/m 8 jaar	50
Eindevaluatieformulier na afloop van de training	51

De Spettertraining voor kinderen van 4 t/m 8 jaar

Voor u ligt de uitwerking van de training voor kinderen in de leeftijd van vier tot en met acht jaar. De training bestaat uit zestien bijeenkomsten en wordt gegeven door een pedagogisch medewerker. De groepjes waarin de training gegeven zal worden, bestaan uit drie à vier kinderen. In dit hoofdstuk wordt allereerst een algemene beschrijving gegeven met daarbij de verantwoording van de training voor de kinderen in de leeftijd van vier tot en met acht jaar.

In dit handboek: 'De Spettertraining: Sociale vaardigheden voor kinderen van 4 t/m 8 jaar' zijn de uitwerkingen te vinden van 16 bijeenkomsten. Iedere bijeenkomst bevat een nieuw thema. De eerste bijeenkomst 'starterbijeenkomst' is uitgebreider uitgewerkt dan de andere bijeenkomsten. De pedagogisch medewerker kan vanuit deze uitwerking ideeën opdoen in het vormgeven aan de daaropvolgende bijeenkomsten. In de bijlagen zijn de introductiebrief, helpersbrieven, werkbladen en de Spetterstrip te vinden.

Algemene verantwoording van de training

Veiligheid is een voorwaarde om een training te kunnen geven. Probeer een zo veilig mogelijk klimaat voor de kinderen te creëren voor een vergroot leerrendement.

Doelstelling

Het hoofddoel van deze training is het aanleren en verbeteren van sociale vaardigheden, zodat de kinderen deze kunnen toepassen in dagelijkse situaties.

Subdoelen:

1. Aanleren van nieuwe vaardigheden
2. Verbeteren van sociale cognities
Hiermee bedoelen wij het verbeteren van 'het denken' over de sociale werkelijkheid, over andere personen, over relaties tussen personen en over regels en afspraken in de interactie tussen personen.
3. Versterken van het gevoel van sociale competentie
Hiermee bedoelen wij; het vertrouwen om sociaal te handelen.

Doelgroep

Deze training is opgezet voor uithuisgeplaatste kinderen in de leeftijd van vier tot en met acht jaar. Wij richten ons binnen deze training op bewustmaking en oefening van de basisvaardigheden die een kind in de leeftijd van vier tot en met acht jaar zou moeten beheersen.

Werkwijze

De pedagogisch medewerker start iedere bijeenkomst met limonade, een koekje en een praatje zodat de kinderen kunnen acclimatiseren in de trainingsruimte. Dan wordt het thema aangekondigd. Bij de aankondiging van het thema is het van belang dat pedagogisch medewerkers voorbeelden van situaties uit de dagelijkse leefsituaties gebruiken.

Veiligheid

Een veilig klimaat is een basisvoorwaarde voor kinderen om vaardigheden te kunnen ontwikkelen. Die veiligheid is een voorwaarde om een training te kunnen geven.

Pedagogisch medewerkers kunnen het veilige klimaat bevorderen door positieve bekrachtiging, zowel binnen de training als in de dagelijkse leefsituatie. Geef in de training regelmatig positieve

feedback, zoals prijzende woorden, goedkeuring en geruststelling. Wanneer een kind in de dagelijkse situatie de vaardigheden uit de training laat zien, is het belangrijk dat de pedagogisch medewerkers dit opmerken en het kind hierin bevestigen. Door de succeservaring wordt het kind gestimuleerd om de vaardigheid nog eens te laten zien. Tevens wordt er aan veiligheid gewerkt, doordat de bijeenkomsten dezelfde opbouw en een herkenbare structuur hebben, maar ook doordat er vooraf gemaakte afspraken en regels zijn. In elke bijeenkomst gelden dezelfde regels: We lachen elkaar niet uit, alles wat we bespreken, blijft tussen deze muren en je mag alles zeggen, want niets is raar. Deze regels maken de bijeenkomst voorspelbaar en dat geeft de kinderen houvast en rust, wat veiligheid biedt. De regels worden op een poster in de trainingsruimte opgehangen. Zo weten de kinderen wat er van hen verwacht wordt en wat ze mogen en wat ze moeten.

Rick en Romy

De handpoppen spelen binnen de bijeenkomsten van de sociale vaardigheidstraining voor kinderen van vier tot en met acht jaar een grote rol. De kinderen leren Rick en Romy kennen als voorbeelden. Rick en Romy zullen de kinderen veel leren. Vaardigheden en situaties worden beeldend gemaakt zodat deze bij kinderen beter blijven hangen.

Met de inzet van de handpoppen Rick en Romy binnen onze training, voor kinderen van vier tot en met acht jaar, stimuleren wij modeling. Herhaling is bij jonge kinderen belangrijk om iets aan te leren. Door middel van herhaling zullen kinderen de vaardigheden makkelijker kunnen onthouden.

Rick en Romy maken situaties, en vaardigheden binnen die situaties, beeldend waardoor kinderen deze vaardigheden beter kunnen onthouden. Kinderen komen er door het rollenspel van Rick en Romy achter wat ze binnen deze bijeenkomst en de verdere training gaan doen. Het biedt hen verheldering. Rick en Romy richten zich in de bijeenkomsten op het onder woorden brengen en het benoemen van gedrag bij kinderen. Dit is heel belangrijk, want zo wordt een kind zich bewust van zijn gedrag.

Rick, Romy en de Spetter Koningin nemen een stukje leiding over van de pedagogisch medewerker. Het is dus niet steeds de pedagogisch medewerker die kinderen moet waarschuwen, maar Rick, Romy en de Spetter Koningin maken kinderen ook bewust van gewenst gedrag.

Afsluiting

Aan het einde van iedere bijeenkomst gaat een kind het verstopte stripverhaaltje zoeken binnen de trainingsruimte. We kiezen voor de spelvorm 'verstoppen en zoeken', omdat dit spel spanning met zich meebrengt, wat aansluit bij de interesses van de kinderen. Spel neemt een belangrijke plaats in wanneer het gaat om het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Spel is voor kinderen een doel op zichzelf, maar ook een middel om de wereld en hun eigen plek daarin te leren kennen. De opdracht die in de verstopte envelop zit, is bedoeld voor de transfer. Kinderen hebben zo beeldend materiaal buiten de training. Zo kunnen de kinderen oefenen met dat wat ze geleerd hebben.

Tijdsbestek

Wij kiezen ervoor de trainingen niet langer dan 40 minuten te laten duren, omdat jonge kinderen nog niet zo'n groot concentratievermogen hebben. Zoals een pedagogisch medewerker binnen een interview opmerkte: 'Doordeweeks kun je beter meerdere korte momenten inbouwen om aandacht te besteden aan de vaardigheden, dan dat je één lang moment inbouwt'. Kinderen pakken in die korte momenten veel meer op. Ook binnen de training kiezen wij ervoor korte onderdelen van maximaal vijf minuten lengte in te bouwen. Naast die trainingen van maximaal 40 minuten vragen wij van pedagogisch medewerkers gedurende de week aandacht te besteden aan de transfer van vaardigheden naar de dagelijkse leefsituatie. Door die transfer worden vaardigheden steeds weer herhaald waardoor de training meer effect heeft.

Transfer en ondersteuningsmiddelen

Wij kiezen ervoor ouders en leerkrachten te informeren door middel van een introductiebrief.

Verder zijn er helpersbrieven die kinderen na iedere bijeenkomst mee krijgen. Hierin wordt vermeld wat er binnen een training is behandeld en in de brief is een strip te vinden. In die strip staat een vaardigheid uitgebeeld die binnen de voorafgaande bijeenkomst centraal stond. Doordat de strip in de bijeenkomst is besproken, weet het kind wat er met de strip wordt bedoeld.

Deze helpersbrieven, afkomstig van de Spetter Koningin, zijn zowel bedoeld voor de kinderen als voor de pedagogisch medewerkers die niet direct betrokken zijn bij de training. De informatie in de helpersbrief draagt bij aan de transfer. Kinderen worden zo niet alleen binnen de training gestimuleerd in de ontwikkeling van sociale vaardigheden, maar ook in ander leefomgevingen zoals in het winkelcentrum, in de speeltuin etc. Zo leren kinderen hun vaardigheden te generaliseren binnen hun verschillende leefomgevingen.

Om pedagogisch medewerkers ook op de groep te helpen herinneren aan de transfer, zullen er kleine flip-overs op tafel staan met daarop de Spetterstrips.

De thema's

Binnen de training voor kinderen van vier tot en met acht jaar hebben wij gekozen voor zestien bijeenkomsten met de volgende thema's:

Bijeenkomst 1: Starterbijeenkomst

Bijeenkomst 2: Groeten

Bijeenkomst 3: Complimentjes geven en hierop reageren

Bijeenkomst 4: Vertellen (praatje maken)

Bijeenkomst 5: Luisteren

Bijeenkomst 6: Iets netjes vragen

Bijeenkomst 7: Delen en op je beurt wachten

Bijeenkomst 8: Vragen of je mee mag spelen

Bijeenkomst 9: 'Nee' zeggen (zeggen dat ik iets niet leuk vind)

Bijeenkomst 10: Herhaling van de voorgaande bijeenkomsten

Bijeenkomst 11: 'Sorry' zeggen

Bijeenkomst 12: Samenwerken

Bijeenkomst 13: Zeggen dat je iets anders wilt spelen dan wordt aangeboden

Bijeenkomst 14: Reageren op pesten

Bijeenkomst 15: Reageren op pesten

Bijeenkomst 16: Afsluiten

We hebben voor deze thema's gekozen, omdat deze veelal overeenkomen met andere trainingen. Ook gaven pedagogisch medewerkers aan dat deze thema's binnen de training de meeste aandacht moeten krijgen. Dit werd voor ons bevestigd tijdens het observeren.

Het is de bedoeling dat er iedere week een bijeenkomst plaatsvindt met zestien trainingen verspreid over vier maanden. Wij denken dat een tijdsbestek van vier maanden lang genoeg is, omdat het voor kinderen al een hele opgave is om één middag buitenspelen in te leveren om te moeten trainen.

We werken met positieve bekrachtiging met behulp van beloningskaarten. Ieder kind krijgt een eigen beloningskaart. Na elke bijeenkomst kan een kind een krul verdienen op zijn beloningskaart. Voor deze krul krijgen ze aan het einde van iedere bijeenkomst een sticker. De begeleider geeft dan aan, dat het kind goed heeft meegedaan. De sticker stimuleert het kind binnen de bijeenkomsten en wordt gegeven onder het mom van "leuk dat je er was.". Het moet leuk zijn om naar de training te gaan. Wanneer een kind zich echt misdraagt, krijgt het geen sticker.

Voor de stimulering van de transfer naar het dagelijks leven kun je kiezen voor een magneetbord op de groep waarop de namen van de kinderen staan. Heeft het kind een vaardigheid laten zien, dan krijgt het die dag een magneetje achter zijn of haar naam.

Wij vinden het tevens belangrijk kort stil te staan bij het verloop van de bijeenkomst. Wat vonden de kinderen ervan, wat hebben ze ervan geleerd, wat vonden ze leuk en wat vonden ze minder leuk? De pedagogisch medewerkers kunnen hier in de volgende bijeenkomst rekening mee houden.

Groepsgrootte

De groepjes, waarbinnen de training gegeven zal worden, bestaan uit drie à vier kinderen. Wij denken dat het goed is niet meer dan vier kinderen in een groepje te zetten zodat een pedagogisch medewerker meer ruimte heeft om alle kinderen in de training te betrekken. Daarnaast zullen kinderen zich in een kleinere groep gemakkelijker kunnen concentreren.

De begeleiders

De training in zijn geheel zal door twee begeleiders gegeven worden, zodat de kinderen vertrouwd zijn met deze personen en niet telkens iemand anders voor zich hebben.

In de literatuur lezen wij terug dat het aan te raden is een training door twee trainers te laten geven. Naar ons idee zou dit ook het beste zijn. Zo kan één pedagogisch medewerker zich richten op de orde en structuur. De andere pedagogisch medewerker is dan echt voor het inhoudelijke gedeelte van de training. Ondanks dit voordeel kiezen wij voor één pedagogisch medewerker per bijeenkomst. Dit is een keuze die noodzakelijk is, gezien de situatie op de groep. Er zijn op de groep namelijk maar twee pedagogisch medewerkers en soms een stagiaire voor tien kinderen. Het is hierdoor op geen enkele manier mogelijk om de training met twee begeleiders te geven.

Middelen

- Handboek 'De Spettertraining': sociale vaardigheidstraining voor kinderen van 4 t/m 8 jaar.
- Handpoppen: Rick en Romy
- Magneetbord
- Magneetjes
- Magneetstift
- Map per kind
- Beloningskaarten
- Stickers
- Introductiebrieven
- Helpersbrieven
- Pennen
- Per bijeenkomst limonade en koekjes

Trainingsopbouw

Hieronder is een schema weergegeven met een globale tijdsaanduiding voor de pedagogisch medewerker om tijdens de training de structuur te bevorderen.

Onderdeel	Tijd (in minuten)
INLEIDING	
Praatje maken, limonade drinken, koekje eten	5
Thema aankondigen	2
Inleidend spel	4
MIDDEN	

Rollenspel: Rick en Romy geven een fout voorbeeld	2
Reacties kinderen	4
Rollenspel: waarom zijn we hier bij elkaar? Rick en Romy beantwoorden die vraag een beetje	2
Reacties kinderen	4
AFRONDING	
Spetterstrip zoeken	4
Spetterstrip bespreken	2
Rol helpers bespreken en uitdelen van de helpersbrieven	2
AFSLUITING	
Invullen beloningskaarten	4
TOTAAL	35

Bijeenkomst 1: Starterbijeenkomst

Doel: Kinderen weten wat ze kunnen verwachten van een bijeenkomst, maar ook wat er van hen wordt verwacht binnen de bijeenkomsten van de training.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigheden:

Trainer:	Kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Losse telefoon • Kopie 'daar hou ik van – spel' • Pen • Stickers	• Limonade en een koekje • Kopie 'daar hou ik van – spel' • Spettermap voor helpersbrieven en Spetterstrips • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

- **Inleiding**

Deze eerste bijeenkomst willen we aandacht besteden aan het kennis maken met de training. Kinderen kennen elkaar van de groep, maar nog niet binnen deze setting. Daarom wordt er kort aandacht besteed aan ieder kind individueel. Ook maken kinderen kennis met de ruimte waarin getraind wordt en de regels die jullie, als trainers aan de groep stellen. Belangrijk is dat de kinderen kennismaken met wat ze gaan leren en vooral met de wijze waarop ze gaan leren. Dit is bedoeld om rust en duidelijkheid te brengen, als basis voor het slagen van de training.

Praatje maken, limonade drinken, koekje eten

- **Introductie van het thema**

Thema aankondigen

Namenronde

Spel 1: Fluisterspel (4 min.)

Met dit spel leren we van ieder kind wat zijn of haar lievelingskleur is. De kinderen zitten in een kring. Één kind bedenkt een kleur en fluistert deze kleur in het oor van de buurman of buurvrouw. Zo fluisteren we het kringetje rond. Het laatste kind mag de kleur hardop benoemen en dan kijken we of de kleur klopt met wat het eerste kind had doorgefluisterd.

Spel 2: Daar hou ik van – spel (4 min.)

Ieder kind krijgt een gekopieerd vel van het daar hou ik van – spel. Op dit blad staan allerlei voorwerpen getekend. Het kind mag daarop omcirkelen waar hij het meest van houdt. Geef aan hoeveel cirkels de kinderen mogen zetten, bijvoorbeeld drie. Laat de kinderen, als ze klaar zijn, hun blad aan de anderen zien en vertellen wat ze omcirkeld hebben en waarom.

De andere kinderen mogen vragen stellen, maar hou de beurten kort! Het is leuk als je zelf ook een blad invult en vertelt waar je van houdt.

- **Kennismaken met Rick en Romy**

Toon de beide handpoppen en stel ze voor aan de kinderen. Zeg bij ieder kind: 'Dag '.. (naam kind)..', ik ben Rick!' en 'Dag '..(naam kind)..', ik ben Romy!'.

Rollenspel door Rick en Romy:

Rick: Dag Romy, weet jij waarom we hier bij elkaar zijn? Jij en ik en deze kinderen?

Romy: raar, raar, raar, wat doen die kinderen daar?

Rick: Doe niet zo gek Romy! Weet jij wat wij hier samen moeten doen?

Romy: Hik, hak, hik, ik weet het niet Rick!

Rick: Nou, zeg!

Romy: Nou, zeg!

Rick: Romy, doe gewoon! Hoe kunnen we nu te weten komen wat we hier samen moeten doen, als jij alleen maar zit te rijmen en mij napraat?

Romy: Nou, zeg!

Rick: Nou, zeg! Spelen we voor de allereerste keer Rick en Romy en nou doe jij zó.

Als je maar weet dat als jij niet gewoon meedoet, ik óók niet meedoe! Ik stop.

(Doordat Rick en Romy beide in hun handjes klappen geven ze het einde van dit eerste rollenspel aan.)

- **Reactie kinderen**

- **Rollenspel door Rick en Romy**

Rick: Hallo Romy, weet jij waarom wij hier bij elkaar zijn?

Romy: Zo ongeveer, we gaan hier dingen leren.

Rick: Wat gaan we dan leren?

Romy: Beter met elkaar spelen, geloof ik.

Rick: Beter spelen met mij?

Romy: Wij hebben wel vaak ruzie, vind je niet?

Rick: Of één van ons tweetjes moet huilen...

Romy: Ja, heel erg vaak!

Rick: Maar, weet je nou zeker dat we hier gaan leren om beter met andere kinderen te spelen?

Romy: Om het zeker te weten moet je het aan de Spetter Koningin vragen.

Rick: Wie?

Romy: De Spetter Koningin dat is de Koningin die je helpt om iets wat je niet lukt, jou wel te laten lukken.

Rick: Dat begrijp ik niet.

Romy: Dan bellen we de Spetter Koningin op en dan legt zij het jou uit. Dat weet ik zeker. Rick pakt al een telefoon en draait het nummer.

... hallo, hallo met Rick, de Spetter koningin?

... Ja.. oh leuk... ja die gaan we zoeken.

... Bedankt, daag!

Rick: Ze heeft post aan ons gestuurd. Leuke post waarin staat waarom we hier bij elkaar zijn.

Rick & Romy klappen in hun handen om aan te geven dat het rollenspel klaar is.

- **Reactie kinderen**

- **Spetterstrip zoeken en bespreken**

Één kind mag de envelop verstoppen. Één kind mag de envelop zoeken.

Op gezamenlijke aanwijzingen '...warm ... warmer ... koud ... koud ... WARMER ... HEET!' zoekt de zoeker de envelop.

Het kind mag de envelop open maken en aan de andere kinderen laten zien. De andere kinderen mogen om de beurt vertellen wat ze zien. Stel wanneer nodig de vraag: 'wat zie je op het eerste plaatje en wat is er anders op het tweede plaatje?'

- **Rol helpers bespreken en uitdelen helpersbrieven**

Geef een korte uitleg over de opdrachten:

Bij deze trainingen hoort ook oefening buiten de training. Dit kan bijvoorbeeld op school, tijdens het logeren of op de groep. Het is de bedoeling dat je oefent met wat je bij Rick en Romy leert. Daarbij kan je geholpen worden door een helper. Weten jullie wie jullie helpers zijn?

Help de kinderen om hun brief en hun spetterstrip in hun map te doen zodat ze deze na de training met zich mee kunnen nemen.

- **Uitleg beloningssysteem en invullen beloningskaarten**

Vertel de kinderen dat zij ieder een kaart krijgen en laat de kaart zien. Leg vervolgens uit waarvoor de kaart dient:

Op deze kaart kun je krullen verdienen, bijvoorbeeld voor het doen van je huiswerk, voor het goed meedoen, voor het op je stoel blijven zitten of voor het vertellen over het rollenspel van Rick en Romy. Vandaag hebben jullie allemaal goed meegedaan en een krul verdient! Daarom mogen jullie een sticker uitzoeken.

Individuele aandachtspunten kan je per kind op de beloningskaarten schrijven.

Bijeenkomst 2: Groeten

Doel: Kinderen kennen verschillende manieren van begroeten en kunnen deze toepassen in verschillende situaties.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigdheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Stoel • Tape	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

- **Inleiding**

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

- **Introductie van het thema**

Thema aankondigen.

Vraag kinderen of ze ideeën hebben voor Rick en Romy om elkaar te begroeten.

- **Rick en Romy**

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
<i>∞ Romy begroet Rick op een verkeerde manier: Hij zegt: Hé stommerd</i>	<i>∞ Romy begroet Rick op een goede manier: Ze loopt naar Rick toe, kijkt hem aan en begroet hem; 'Hallo Rick!'</i>
<i>∞ Rick zegt tegen een voorbijlopende dame: Hé jij bent dik!</i>	<i>∞ Romy begroet een voorbijlopende meneer op een goede manier: 'Goedemiddag meneer!'</i> <i>∞ Rick geeft Romy een compliment</i>
Reactie kinderen	Reactie kinderen

- **Oefenen van gedrag**

Spel 1: Begroetingsspel

Maak met tape een cirkel op de grond en zorg dat er een opening blijft. Zet een stoel in het midden van de cirkel. Trainer en kinderen gaan buiten de cirkel zitten. Twee kinderen worden uitgekozen en mogen elkaar binnen dit spel gaan begroeten. Dit gebeurt op de volgende manier: ze lopen in tegengestelde richting rond de kring. De eerste keer wanneer de kinderen elkaar tegenkomen bij de poort geven ze elkaar een hand, kijken elkaar aan en zeggen 'goedemorgen'. De volgende keer bij de poort geven ze elkaar wederom een hand en zeggen 'goedemiddag'. Als laatste 'goedenavond'.

De tweede ronde worden er twee andere kinderen gekozen. Je geeft één van de kinderen een rol. Kies bijvoorbeeld uit: een oude mevrouw, een groepsleider, een nichtje/neefje. Doe het spel nog eens en laat kinderen zelf bedenken hoe ze deze verschillende personages zouden kunnen begroeten. Stuur ze hierin aan! (Grijp eventueel terug op het rollenspel dat Rick en Romy lieten zien.)

- **Spetterstrip zoeken en bespreken**
- **Helpersbrieven vertellen en uitdelen**
- **Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken**

Bijeenkomst 3: Complimentjes geven en hierop reageren

Doel: Het kind weet wat een compliment is, kan een compliment geven en leert hoe het kan reageren als hij/zij een compliment krijgt.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigdheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Let op: Deze bijeenkomst moet in een grote ruimte (reserveer speelzaal) • Nieuw kledingstukje (bijv. sjaal/ketting)	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

- **Inleiding**

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

- **Introductie van het thema**

Thema aankondigen.

- **Rick en Romy**

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
∞ Romy is wezen winkelen en komt vol enthousiasme binnen. ∞ Rick kijkt vlug, steekt zijn tong uit en zeg: 'bleh' ∞ Romy wordt stil, snikt en draait zich om.	∞ Romy is wezen winkelen en komt vol enthousiasme binnen. ∞ Rick kijkt haar aan en zegt: 'Romy, wat heb je een mooie ketting om (sjaal om/jurk aan)!'
Reactie kinderen	Reactie kinderen

- **Oefenen van gedrag**

Spel 1: Complimententikkertje

Alle kinderen staan verspreid in de speelruimte. Een kind wordt aangewezen als tikker. De andere kinderen moeten zorgen dat ze niet getikt worden. Wanneer dit toch dreigt te gebeuren, geven ze snel een compliment aan de tikker. Ze roepen dan bijvoorbeeld: 'Ik vind je aardig.' Of: 'Je hebt een mooie broek aan.' Wanneer ze dit hebben groepen, voordat de tikker ze heeft getikt, zijn ze niet af. Wanneer ze te laat zijn met het roepen van een complimentje, moeten ze stilstaan met hun benen wijd. Wanneer een ander kind dan onder hun poortje door kruipt, zijn ze weer vrij en mogen ze weer meedoen.

Aandachtspunten: 1)Kijk de persoon, aan wie je een compliment geeft, aan.
 2)Zeg iets aardigs (iets wat je mooi of leuk aan die persoon vindt).
 3)Zorg, dat wat je zegt, écht aardig is.

- **Spetterstrip zoeken en bespreken**
- **Helpersbrieven vertellen en uitdelen**
- **Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken**

Bijeenkomst 4: Vertellen

Doel: Kinderen vertellen iets aan elkaar en kunnen hierin op elkaars beurt wachten.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Nietmachine • Gekleurde strookjes papier (dikte: 2 cm)	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

• Inleiding

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

• Introductie van het thema

Thema aankondigen.

Activiteit: Vertelkrans maken

Ieder kind krijgt 2 à 3 strookjes. De nietmachine gaat rond en ieder kind mag om de beurt de uiteinden van één strookje bij elkaar houden zodat het een rondje wordt om vervolgens aan de krans te nieten. De nietmachine blijft rond gaan totdat de strookjes op zijn.

• Rick en Romy

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
∞ Rick komt thuis en verteld over zijn schooldag ∞ Romy komt tussendoor steeds met haar eigen verhaal ∞ Rick wordt boos op Romy	∞ Rick komt thuis en verteld over zijn schooldag ∞ Romy luistert en reageert af en toe ∞ Rick vraagt of Romy ook zo'n leuke dag heeft gehad. ∞ Romy: 'Wat leuk dat je dat vraagt Rick.' ∞ Rick: 'Wat fijn dat jij naar mij luisterde, want zo kon ik mijn verhaal afmaken.'
Reactie kinderen	Reactie kinderen

• Oefenen van gedrag

Spel: De krans wordt in het midden gelegd. De trainer stelt een vraag aan de kinderen. Deze vraag kan gericht zijn op wat kinderen op school gedaan hebben of over een bepaalde activiteit. Het is de bedoeling dat kinderen reageren op die vraag, maar ze mogen alleen iets zeggen als ze de krans om hun nek hebben. Kinderen moeten zelf het initiatief nemen om de krans te pakken.

Na een aantal vragen mogen kinderen zelf vragen bedenken. De trainer doet dan mee met vertellen. Ondertussen stuurt de trainer aan.

- Spetterstrip zoeken en bespreken
- Helpersbrieven vertellen en uitdelen
- Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken

Bijeenkomst 5: Luisteren

Doel: Het kind kan naar iemand luisteren wanneer hij/zij iets verteld.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Autootje • Bijlage bijeenkomst 4: 'Spetterverhaal'	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart • Bijlage bijeenkomst 4: 'Dierenblad'

• Inleiding

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

• Introductie van het thema

Thema aankondigen.

Spel 1: De trainer leest een kort verhaal voor. Iedere keer als het woord 'Spetter' wordt genoemd, klappen de kinderen één keer in hun handen.

• Rick en Romy

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
∞ Romy verteld over haar nieuwe vis ∞ Rick is druk aan het spelen met zijn autootje ∞ Romy zegt teleurgesteld: 'Je luistert niet eens naar mij!'	∞ Romy verteld over haar nieuwe vis ∞ Rick legt zijn autootje aan de kant, kijkt Romy aan en luistert naar haar.
Reactie kinderen	Reactie kinderen

• Oefenen van gedrag

Stel de vraag: 'Waarom is het niet leuk als iemand niet naar jou luistert wanneer jij iets verteld?'

Stel de vraag: 'Hoe kan je het beste luisteren?'

(Leg aan de kant waar je mee bezig bent, kijk de ander aan en luister. Je kunt zelfs nog een vraag stellen over wat iemand aan jou verteld.)

Spel: Ieder kind krijgt een blad met dieren. Ieder kind mag omcirkelen welk dier hij/zij het leukst vindt. Dan mogen kinderen om beurten vertellen hoe het komt dat ze dat dier zo leuk vinden. Geef nog even duidelijk aan dat de andere kinderen tijdens dit spel nu oefenen met luisteren.

- Spetterstrip zoeken en bespreken
- Helpersbrieven vertellen en uitdelen
- Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken

Bijeenkomst 6: Iets netjes vragen

Doel: Het kind kan de ander aankijken, zijn naam benoemen en een vraag stellen.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigdheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Legoblokjes • Kwartetspel	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

- **Inleiding**

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

- **Introductie van het thema**

Thema aankondigen.

- **Rick en Romy**

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
∞ Rick en Romy spelen met lego ∞ Rick stelt geen of onvolledige vragen als hij iets wil hebben. ∞ Rick pakt het speelgoed af van Romy	∞ Rick en Romy spelen met lego ∞ Rick stelt volledige vragen en kijkt Romy aan als hij een vraag stelt ∞ Rick: 'Romy, mag ik van jou het gele blokje?' ∞ Romy stelt voor een kwartetspelletje te gaan doen met de kinderen zodat de kinderen ook op een goede manier een vraag leren stellen.
Reactie kinderen	Reactie kinderen

- **Oefenen van gedrag**

Spel: Kwartetspel (Rick kijkt toe. Romy speelt mee met de kinderen.)

Op de volgende punten moeten kinderen gewezen worden in het stellen van vragen:

1. Kijk elkaar aan.
2. Noem elkaars naam.
3. Stel een vraag.

Maak tijdens het kwartetspel een aantal keren de vertaalslag naar luister vaardigheden in het dagelijks leven.

- **Spetterstrip zoeken en bespreken**
- **Helpersbrieven vertellen en uitdelen**
- **Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken**

Bijeenkomst 7: Delen en op je beurt wachten

Doel: Het kind leert delen en wordt zich daardoor bewust van de ander.
Het kind kan op zijn beurt wachten.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Boek • Stiften • Kleurplaten	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

- **Inleiding**

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

- **Introductie van het thema**

Thema aankondigen.

- **Rick en Romy**

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
∞ Romy pakt een boek dat voor hen ligt. ∞ Rick wil dit boek en pakt het af. ∞ Rick en Romy krijgen ruzie om het boek.	∞ Romy pakt een boek dat voor hen ligt. ∞ Rick wil dit boek en komt bij Romy zitten. ∞ Rick vraagt of hij het boek mag hebben. ∞ Samen komen Rick en Romy op het idee om samen het boek te bekijken.
Reactie kinderen	Reactie kinderen

- **Oefenen van gedrag**

Ieder kind krijgt een kleurplaat. Je zorgt ervoor dat je twee stiften meer hebt vergeleken met het aantal kinderen (dus 4 kinderen, dan 6 stiften). De kinderen moeten de stiften binnen deze oefening delen. Kinderen moeten aan elkaar vragen of ze een bepaalde kleur stift mogen gebruiken en wachten totdat het andere kind klaar is met de betreffende kleur. Als trainer heb je hier weer een coachende functie tijdens het kleuren.

- **Spetterstrip zoeken en bespreken**
- **Helpersbrieven vertellen en uitdelen**
- **Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken**

Bijeenkomst 8: Vragen of je mee mag spelen

Doel: Het kind durft aan te sluiten en kan op een rustige en vaardige manier vragen of hij/zij mee mag spelen.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigdheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Bal	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

- **Inleiding**

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

- **Introductie van het thema**

Thema aankondigen.

- **Rick en Romy**

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
∞ Romy speelt alleen met haar bal ∞ Rick pakt de bal en begint er mee te spelen ∞ Romy wordt boos omdat zij met de bal aan het spelen was.	∞ Romy speelt alleen met haar bal ∞ Rick kijkt wat zij doet, zegt haar naam en vraagt of hij mee mag spelen ∞ Romy reageert enthousiast omdat Rick het netjes vraagt. ∞ Rick mag meespelen
Reactie kinderen	Reactie kinderen

- **Oefenen van gedrag**

Spel 1: Balspel (rollenspel)

Twee kinderen spelen met een bal. Een ander kind moet op de juiste manier vragen of hij/zij mee mag spelen. De andere kinderen kunnen verschillende antwoorden geven. 1)Ja: je speelt mee, 2)nee: je loopt weg of blijft alleen kijken. Als trainer heb je hier een belangrijke sturende rol! Je moet het kind echt coachen! Dit spel herhaal je totdat alle kinderen zijn geweest.

- **Spetterstrip zoeken en bespreken**
- **Helpersbrieven vertellen en uitdelen**
- **Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken**

Bijeenkomst 9: 'Nee' zeggen (zeggen dat ik iets niet leuk vindt)

Doel: Het kind weet dat hij/zij iets of iemand kan en mag weigeren.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Kleurplaten • Kleurpotloden • 2 lepels	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

• Inleiding

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

• Introductie van het thema

Spel 1: Schrijf NEE op één A4'tje en knip deze in ongeveer 6 stukken. Geef ieder kind een stuk. Laat de kinderen om beurten een puzzelstukje in het midden van de kring leggen totdat het woord 'NEE' tevoorschijn komt.

Thema aankondigen.

• Rick en Romy

Verkeerd voorbeeld (2)	Verkeerd voorbeeld (2)	Goed voorbeeld
∞Rick is aan het kleuren ∞Romy komt met haar potlood bij Rick zitten ∞Rick zet haar potlood op het papier van Rick ∞Rick zegt zachtjes nee ∞Romy gaat door met kleuren ∞Rick wordt verdrietig omdat zijnr kleurplaat nu niet meer van hem is, maar zegt dat niet	∞Rick is aan het kleuren ∞Romy komt met haar potlood bij Rick zitten ∞Romy zet haar potlood op het papier van Rick ∞Rick schreeuwt hard nee ∞Romy en Rick krijgen ruzie	∞Rick is aan het kleuren ∞Romy komt met haar potlood bij Rick zitten ∞Romy zet haar potlood op het papier van Rick ∞Rick zegt: "Romy, ik vindt het niet leuk dat jij kleurt op mijn kleurplaat, want zo vind ik het niet mooi" ∞Romy houdt op en pakt haar eigen kleurplaat
Reactie kinderen	Reactie kinderen	Reactie kinderen

• Oefenen van gedrag

Één voor één spelen de kinderen samen met de trainer het volgende rollenspel. Het kind houdt de lepels vast. De trainer speelt dat het kind nieuw, mooi speelgoed heeft gekregen. De trainer vraagt met enige aandrang of je met het speelgoed mag spelen. Het kind antwoordt, terwijl hij de lepels tegen elkaar aan slaat, niet te hard en niet te zacht met nee. Vertel dat een kind 'nee' mag zeggen wanneer een ander iets doet wat hij of zij niet leuk vindt. Zeg dat, wanneer het andere kind niet luistert, ze naar een volwassene moeten gaan om dit te vertellen.

- Spetterstrip zoeken en bespreken
- Helpersbrieven vertellen en uitdelen
- Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken

Bijeenkomst 10: Herhaling van de voorgaande bijeenkomsten

Doel: De kinderen herhalen de vaardigheden van de voorgaande bijeenkomsten.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigdheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Spetterstrips bijeenkomst 1 t/m 8 • Plakband • Grabbeldoos met daarin briefjes met vaardigheden van bijeenkomst 1 t/m 8 • Dobbelsteen • Bal	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

- **Inleiding**

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

- **Introductie van het thema**

Thema aankondigen.

- **Spel met Rick en Romy**

De Spetterstrips van de vorige 8 bijeenkomsten worden met een plakbandje opgehangen in de trainingsruimte. De kinderen gaan in een kring zitten. In het midden staat de grabbeldoos. De dobbelsteen gaat rond. Een kind dat 1, 3 of 6 gooit mag een briefje uit de grabbeldoos halen en deze geven aan de trainer. Rick en Romy lezen de vaardigheid voor. Als kinderen weten welke strip (die aan de muur hangen) past bij de voorgelezen vaardigheid mag hij/zij een vinger opsteken. Rick of Romy geeft het briefje dan aan het kind. Het kind hangt het briefje dan bij de goede strip. De dobbelsteen blijft rond gaan totdat alle strips aan bod zijn gekomen.

- **Oefenen van gedrag**

Zorg ervoor dat je als trainer aanstuurt in vaardigheden zoals je dat in de afgelopen acht bijeenkomsten gedaan hebt. Stimuleer kinderen in wat zij geleerd hebben. Maak steeds de vertaalslag naar vaardigheden in het dagelijks leven.

Bijeenkomst 2: Groeten	Vraag een kind Rick en Romy te groeten.
Bijeenkomst 3: Vertellen Bijeenkomst 4: Luisteren	Vraag een kind te vertellen over zijn schooldag en vraag tegelijkertijd de kinderen goed te luisteren.
Bijeenkomst 5: Vragen	Vraag een kind iets te vragen aan het kind dat net over zijn schooldag verteld heeft.
Bijeenkomst 6: Delen	Rollenspel door Rick en Romy. Rick: <i>'Romy, wat zijn we hier met leuke kinderen.'</i> Romy: <i>'ja Rick!'</i> Rick: <i>'zullen we ze snoepjes geven?'</i> Romy: <i>'Goed idee!'</i> (Romy geeft de snoepjes aan één kind) Laat ruimte voor het kind om initiatief te nemen in het delen. Stuur hem/haar zo nodig aan. Geef een complimentje!

Bijeenkomst 7: Vragen of je mee mag spelen	Rollenspel: Laat twee kinderen met een bal spelen. Geef een ander kind de rol te vragen of hij/zij mee mag spelen.
Bijeenkomst 8: 'Nee' zeggen	Rollenspel door Rick en Romy. Rick: <i>'wil jij mijn handje vasthouden?'</i> Romy: <i>'nee, want ik vind dat niet leuk.'</i>

- Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken

Bijeenkomst 11: 'Sorry' zeggen

Doel: Het kind leert sorry te zeggen en weet dat boosheid bij een ander kind daardoor sneller overgaat.
Het kind leert dingen toe te geven die hij/zij heeft gedaan en die voor een ander niet leuk waren.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigdheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Dienblad • 2 bekertjes met klein beetje water	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

• Inleiding

Limonade en een koekje.
Terugblik naar de vorige keer.
Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

• Introductie van het thema

Thema aankondigen: Leg uit dat het soms voor het kind wel duidelijk is wanneer iets per ongeluk ging, maar dat hoeft niet duidelijk te zijn voor de ander. Als iets per ongeluk gaat en je zegt dit erbij, weet de ander ook dat het niet expres ging. De ander zal dan minder boos of verdrietig zijn.

• Rick en Romy

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
∞ Rick en Romy zitten beide bij het dienblad. Ieder heeft een bekertje water ∞ In Romy's enthousiasme gooit ze het bekertje van Rick om. ∞ Rick wordt boos en zegt dat Romy het expres deed.	∞ Rick en Romy zitten beide bij het dienblad. Ieder heeft een bekertje water ∞ In Romy's enthousiasme gooit ze het bekertje van Rick om. ∞ Romy zegt sorry, dat ging per ongeluk.
Reactie kinderen	Reactie kinderen

• Oefenen van gedrag

Tijdens de gedragsoefening worden er rollenspellen gespeeld. Als trainer moet je situaties schetsen die voor een kind herkenbaar zijn. Dus situaties die regelmatig op de groep voorkomen. De kinderen moeten zich telkens verontschuldigen tegenover elkaar met het 'sorry-handje'. (geven elkaar de hand, kijken elkaar aan en zeggen sorry)

Aandachtspunten:

- 1) Geef toe dat jij het gedaan hebt.
- 2) Zeg sorry.
- 3) Leg uit dat het per ongeluk is gebeurd.

- Spetterstrip zoeken en bespreken
- Helpersbrieven vertellen en uitdelen
- Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken

Bijeenkomst 12: Samen werken

Doel: Kinderen weten hoe je kunt samenwerken en hoe je dit kunt toepassen.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Borden • Messen en vorken • Rol behang en stiften	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

- **Inleiding**

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

- **Introductie van het thema**

Thema aankondigen.

- **Rick en Romy dekken de tafel**

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
∞ Romy zegt: 'Kom Rick, laten we samen tafel dekken' ∞ Rick pakt de borden, messen en vorken in één hand en begint de tafel te dekken. ∞ Romy kijkt toe	∞ Romy zegt: 'Kom Rick, laten we samen de tafel dekken' ∞ Samen staan ze voor de borden en het bestek. ∞ Rick zeg: 'Zal ik de borden doen? Dan doe jij de messen en doen we samen de vorken oké' ∞ Romy zegt: 'Dat is goed'
Reactie kinderen	Reactie kinderen

- **Oefenen van gedrag**

Belangrijk in de vaardigheid van vandaag is dat kinderen overleggen; vragen stellen en antwoord geven. Je legt een stuk behang op de grond dat dient als tafel. Ieder kind krijgt een stift. De kinderen mogen nu samen de tafel gaan dekken. Samen moeten ze afspreken wie de borden tekent, wie de vorken, messen, lepels etc.

Aandachtspunten:

- 1) Vraag aan de ander of hij/ zij iets samen met jou wil doen;
- 2) Besluit samen wat er moet gebeuren.
- 3) Spreek van te voren af wie wat doet.

- **Spetterstrip zoeken en bespreken**
- **Helpersbrieven vertellen en uitdelen**
- **Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken**

Bijeenkomst 13: Zeggen dat je iets anders wilt spelen dan wordt aangeboden

Doel: Kinderen weten hoe je samen kunt spelen en een spel kunt afspreken.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigdheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Minstens 4 verschillende stukken speelgoed.	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

• Inleiding

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

• Introductie van het thema

Thema aankondigen: Je kunt niet altijd doen wat je zelf wilt, je moet rekening houden met de ander.

• Rick en Romy

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld (1)	Goed voorbeeld (2)
∞ Rick en Romy zijn klaar met limonade en willen samen spelen. ∞ Rick wil voetballen, Romy wil kleuren. ∞ Er volgt ruzie	∞ Rick en Romy zijn klaar met limonade en willen samen spelen. ∞ Rick wil voetballen, Romy wil kleuren. ∞ Rick en Romy kiezen iets wat ze allebei leuk vinden; memory.	∞ Rick en Romy zijn klaar met limonade en willen samen spelen. ∞ Rick wil voetballen, Romy wil kleuren. ∞ Rick en Romy besluiten eerst te gaan voetballen en dan te gaan kleuren.
Reactie kinderen	Reactie kinderen	Reactie kinderen

• Oefenen van gedrag

Als trainer vertel je dat kinderen er tijdens dit rollenspel voor kunnen kiezen om: 1) Samen iets anders te kiezen wat je allebei wilt spelen. 2) Om de beurt doen wat ieder kiest.

We spelen dat we net van tafel lopen vanaf de limonade. Er liggen verschillende soorten speelgoed.

Twee kinderen mogen speelgoed uitzoeken en samen gaan spelen. Vervolgens moeten ze overleggen wat ze gaan spelen. Als trainer speel je hierin weer een belangrijke coachende rol!

- Spetterstrip zoeken en bespreken
- Helpersbrieven vertellen en uitdelen
- Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken

Bijeenkomst 14: Reageren op pesten

Doel: Het kind weet hoe hij op pesten kan reageren, blijft rustig en uit minder heftig zijn gevoel.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigdheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Vouwsel uit bijlage bijeenkomst 13	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

- **Inleiding**

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

- **Introductie van het thema**

Thema aankondigen.

- **Rick en Romy**

Verkeerd voorbeeld	Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
∞ Rick zegt: Ik heb lekker een vriendje om te spelen en jij niet, jij bent stom! ∞ Romy kruipt weg en begint te huilen.	∞ Romy zegt: Jij hebt flaporen! ∞ Rick slaat en schopt Romy en scheld haar uit.	∞ Rick zegt: Ik heb lekker een vriendje om te spelen en jij niet, jij bent stom! ∞ Romy blijft rustig en zegt: 'Dat vind ik niet leuk'
Reactie kinderen	Reactie kinderen	Reactie kinderen

- **Oefenen van gedrag**

Je bespreekt vier keuzemogelijkheden om te reageren op pestgedrag:

→ Je wordt niet boos en gaat niet huilen.

→ Je zegt wat je ervan vindt en loopt weg met stevige stappen.

→ Je wordt niet boos en gaat niet huilen maar je zegt: 'dat vind ik niet leuk'.

→ Je wordt niet boos, gaat niet huilen, zegt wat je vindt en loopt met stevige stappen weg.

Vraag de kinderen om beurten een getal te noemen. Het kind zegt bijvoorbeeld zes. Je opent en sluit het vouwsel nu zes keer. Lees het kind de vier keuzemogelijkheden voor, en vraagt: wat kan jij doen als je gepest wordt? Het kind kiest bijvoorbeeld schoppen. Is schoppen een goede reactie op pesten?, vraag je nu. Het kind zegt bijvoorbeeld nee, je vouwt het klepje open en laat zien dat het kind een goed antwoord hebt gegeven.

- **Spetterstrip zoeken en bespreken**
- **Helpersbrieven vertellen en uitdelen**
- **Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken**

Bijeenkomst 15: Reageren op pesten

Doel: Het kind kan rustig blijven, minder heftig zijn gevoel uiten, rustig zeggen wat hij/zij ervan vindt en met stevige stappen weglopen.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

• Inleiding

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

• Introductie van het thema

Thema aankondigen

Leg nog eens duidelijk aan de kinderen uit dat het geen klikken is als je tegen een volwassene zegt dat een kind aan het pesten is. Het belangrijkste is dat het pesten moet stoppen. De beste manier om om te gaan met pesters is 'stevig' te zeggen wat je ervan vindt (de pester aankijken, duidelijk praten) en dan 'stevig' weglopen.

• Rick en Romy

Verkeerd voorbeeld	Goed voorbeeld
∞ Rick komt aanlopen ∞ Romy (roept heel hard) Rick is dom, Rick is dom! ∞ Rick zegt zacht: 'Hou op Romy' ∞ Romy zegt: 'Rick is dom, Rick is dom!' ∞ Rick duikt weg en begint te huilen.	∞ Rick komt aanlopen ∞ Romy (roept heel hard) Rick is dom, Rick is dom! ∞ Rick zegt zacht: 'Hou op Romy' ∞ Romy zegt: 'Rick is dom, Rick is dom!' ∞ Rick (gaat tegenover Romy staan, praat duidelijk en kijkt haar aan) Stop Romy! Ik vind dit niet meer leuk! ∞ Romy zegt: 'Oh, ik wist niet dat je het zo erg vond. Ik zal ermee ophouden.' ∞ Rick loopt stevig met zijn hoofd omhoog weg.
Wat ging fout? Reactie kinderen	Reactie kinderen

• Oefenen van gedrag

Om beurten doen kinderen dit rollenspel alleen met de trainer. Niet met kinderen. Om de beurt komt een kind in de kring. De trainer zegt gekke scheldwoorden tegen het kind, bijvoorbeeld achterbakse prullenbak, jij hebt witte spaghettibenen, of jij hebt een soepjurk aan.

Het kind laat vaardige gedrag zien:

1) Wordt niet boos, gaat niet huilen, 2) Zegt: 'ik vind het niet leuk wat je zegt', 3) Loopt met stevige stappen weg, 2) Haalt hulp van een volwassene als hij dat wil.

- Spetterstrip zoeken en bespreken
- Helpersbrieven vertellen en uitdelen
- Beloningskaarten invullen en stickers uitzoeken

Bijeenkomst 16: Afsluiten

Doel: Kinderen beantwoorden vragen die, op speelse wijze, door Rick en Romy worden gesteld.

Tijd: +/- 35 minuten

Benodigdheden:

Trainer:	Per kind:
• Handpoppen Rick en Romy • Stickers • Pen • Spetterdiploma's • Kleurpotloden • Tekenpapier met één vouw erin.	• Limonade en een koekje • Spettermap • Spetterstrip • Helpersbrief • Beloningskaart

- **Inleiding**

Limonade en een koekje.

Terugblik naar de vorige keer.

Bespreken van de Spetterstrip van de vorige bijeenkomst.

- **Introductie van het thema**

Thema aankondigen.

In een bak liggen alle Spetterstrips van de voorgaande bijeenkomsten. De kinderen pakken om beurten een Spetterstrip uit de bak. Het kind dat de strip heeft gepakt, probeert zich te herinneren wat er in deze vaardigheid aan de orde is geweest. Aan de kinderen wordt gevraagd of ze aandachtspunten van de betreffende vaardigheid nog kunnen benoemen. Op deze wijze komen alle vaardigheden van de training nog even kort aan bod.

- **Tekenopdracht**

De kinderen mogen een tekening maken van iets wat zij het leukst vonden van de training en wat zij minder leuk of moeilijk vonden. Links mogen zij een tekening maken van iets wat leuk was en rechts mogen zij iets tekenen wat zij minder leuk of moeilijk vonden. Als iedereen klaar is mogen de kinderen om beurten vertellen wat zij getekend hebben.

- **Rick en Romy**

∞ Rick en Romy bespreken samen wat ze van de training vonden.

∞ Rick en Romy zeggen dat ze trots zijn op de kinderen en dat ze samen met de kinderen veel geleerd hebben. Ze geven ieder kind om de beurt een compliment.

∞ Rick en Romy nemen afscheid van de kinderen

- **SPETTERDIPLOMA'S UITDELEN**

Bijlagen

INFORMATIEBRIEF

‘De Spettertraining’

Sociale vaardigheidstraining voor kinderen van 4 t/m 8 jaar en van 8 t/m 12 jaar.

Datum:

Aan de pedagogisch medewerkers van.....

Via deze brief willen wij jullie laten weten dat we op ‘de IJsberen’ gaan starten met de sociale vaardigheidstraining.

Om de training zo effectief mogelijk te laten zijn willen we jullie aan het begin van de training met nadruk wijzen op jullie belangrijke rol met betrekking tot de transfer. Na iedere bijeenkomst krijgen de jonge kinderen een Spetterstrip mee en de oudere kinderen een Spetteropdracht. Hierbij is het de bedoeling dat jullie de kinderen hier in het dagelijks leven op wijzen en zo nodig een helpende hand bieden bij de Spetteropdrachten. Wanneer zich op de groep een situatie voor doet

De leerpunten van een sociale vaardigheid vanuit de training voor kinderen van acht tot en met twaalf jaar geïntegreerd worden in het handelen van het kind. Om jullie hier in te ondersteunen zijn er posters die op de groep gehangen worden. Daarnaast zijn er voor de jongere kinderen flip-overs met daarin de Spetterstrips die de leerpunten van de vaardigheid uitbeelden.

Wat er van jullie wordt verwacht:

- Iedere week de nieuwe Spetterstrip bekijken en de Spetteropdracht lezen.
- Kinderen in het dagelijks leven zoveel mogelijk wijzen op de leerpunten.
- Wanneer een kind sociaal vaardig gedrag laat zien, dit gedrag positief bekrachtigen door het te benoemen en eventueel visueel te maken (bijv. door middel van een magneetbord).

Wij wensen jullie veel plezier en succes!

Groetjes, de trainers van De Spettertraining.

INFORMATIEBRIEF

‘De Spettertraining’

Sociale vaardigheidstraining voor kinderen van 4 t/m 8 jaar.

Datum:

Aan de ouder(s) / leerkracht(en) van.....

Via deze brief willen wij jullie laten weten dat we op ‘de IJsberen’ gaan starten met een sociale vaardigheidstraining.

Het hoofddoel van deze training is het aanleren en verbeteren van sociale vaardigheden, zodat de kinderen deze kunnen toepassen in dagelijkse situaties.

Subdoelen:

- Het aanleren van nieuwe vaardigheden.
- Het verbeteren van sociale cognities.
Hiermee bedoelen wij; het verbeteren van ‘het denken’ over de sociale werkelijkheid, over andere personen, over relaties tussen personen en over regels en afspraken in de interactie tussen personen.
- Het versterken van het gevoel van sociale competentie.
Hiermee bedoelen wij; het vertrouwen om sociaal te handelen.

De training zal gegeven worden door de pedagogisch medewerkers van de groep. De training is speciaal ontwikkeld voor de kinderen die niet meer bij hun ouders wonen. De groepjes in de training bestaan uit drie à vier kinderen.

De thema’s die aan bod zullen komen zijn:

- 1: Starterbijeenkomst
- 2: Groeten
- 3: Complimentjes geven en hierop reageren
- 4: Vertellen (praatje maken)
- 5:: Luisteren
- 6: Iets netjes vragen
- 7: Delen en op je beurt wachten
- 8: Vragen of je mee mag spelen
- 9: ‘Nee’ zeggen

10: Herhaling van de voorgaande bijeenkomsten

- 11: ‘Sorry’ zeggen
- 12: Samen werken
- 13: Zeggen dat je iets anders wilt spelen dan wordt aangeboden
- 14: Reageren op pesten
- 15: Reageren op pesten
- 16: Afsluiten

Wij hopen u doormiddel van deze brief voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact met één van ons opnemen.

Groetjes, de trainers van De Spettertraining.

Evaluatieformulier voor de trainers

De Spettertraining

Datum:

1. Thema:	
2. Groepje:	
3. Start:	
4. Kern:	
5. Afsluiting:	
6. Algemeen:	
7. Evaluatie per kind:	

BELONINGSKAART

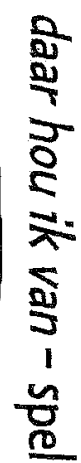

‘De Spettertraining’

Sociale vaardigheidstraining voor kinderen 4 t/m 8 jaar.

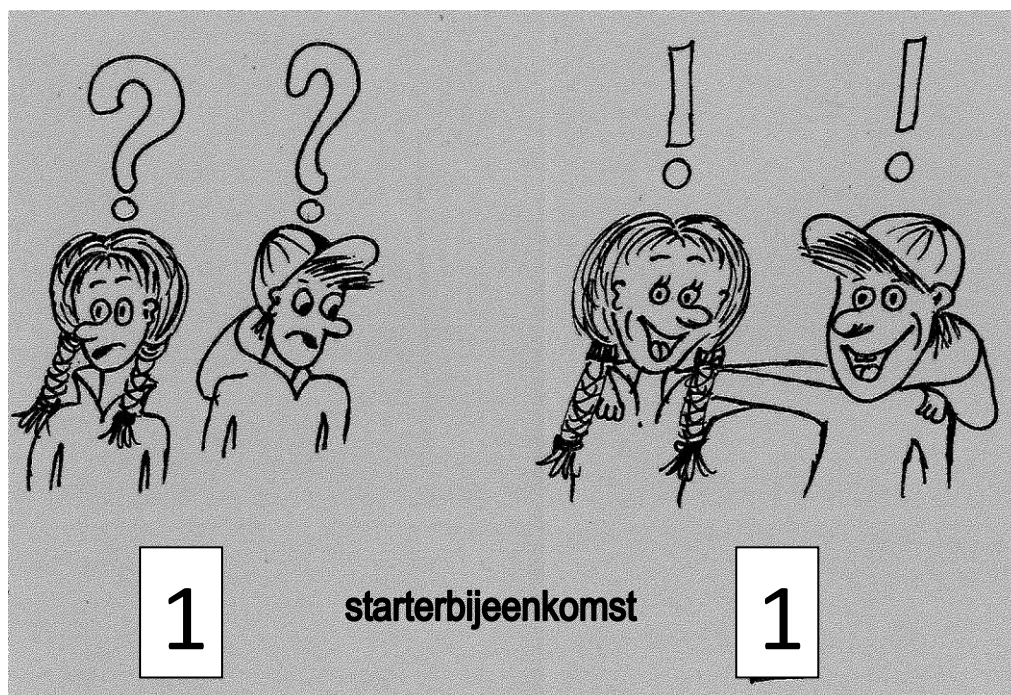
Deze beloningskaart is van:

1. Kennismaken	2. Groeten	3. Vertellen	4. Luisteren
5. Vragen	6. Vragen of je mee mag spelen	7. Ik en de ander	8. ‘Nee’ zeggen
9. ‘Nee’ zeggen en hierop reageren	10. ‘Sorry’ zeggen	11. Samenwerken	12. Reageren op een afwijzing
13. Reageren op plagen en pesten	14. Reageren op plagen en pesten	15. Complimentjes geven en hierop reageren	16. Afsluiten
Aandachtspunten: <i>(bijv. Tijdens het luisteren kijkt Lisa een ander aan)</i>			

1

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

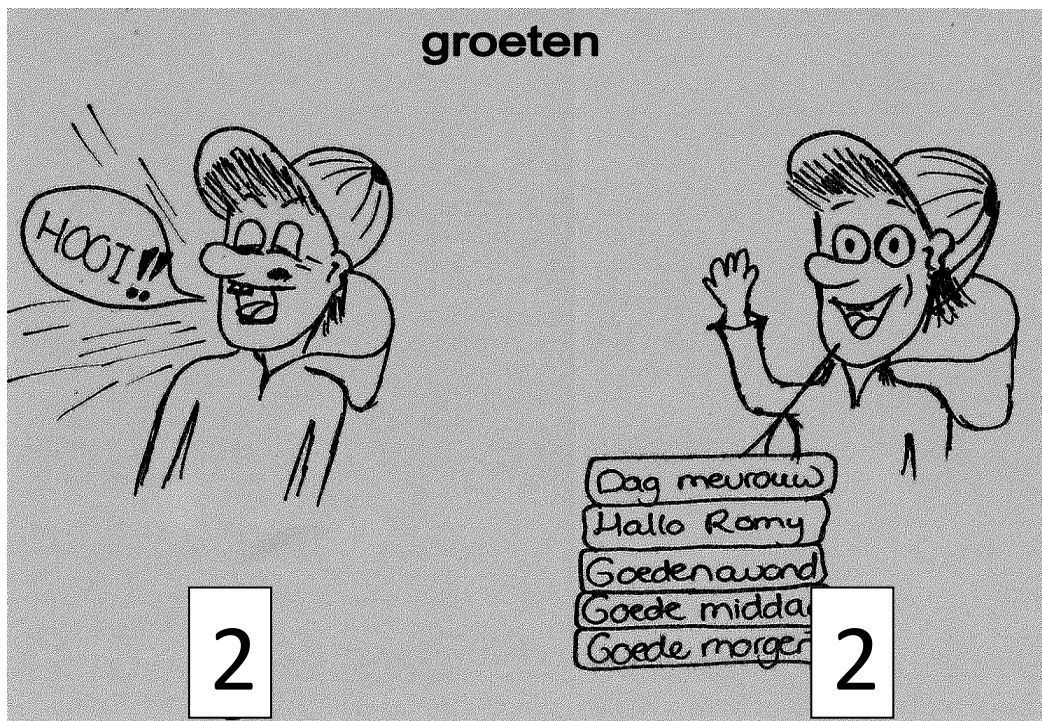
Vanaf nu krijg je na iedere bijeenkomst van De Spettertraining een helpersbrief. We laten op deze manier weten wat we hebben gedaan. Daarnaast komen er een aantal leerpunten in deze brief naar voren. Het is de bedoeling dat je deze goed doorleest zodat je de kinderen deze week extra bewust kunt maken van deze leerpunten.

In de bijeenkomst hebben we kennis gemaakt met de Spettertraining. De trainer deed een rollenspel met twee handpoppen Rick en Romy. Rick en Romy wisten eerst niet wat ze van de training konden verwachten. Na de training wisten zij dit wel. Dit staat uitgebeeld op de Spetterstrip van deze week. In de bijeenkomst mocht één kind de Spetterstrip, van de Spetterkoningin opzoeken. Deze heeft de trainer met de kinderen besproken. In de week na de bijeenkomst moet je kinderen wijzen op de Spetterstrip die ze in hun Spettermap hebben zitten. Dit geldt niet voor deze bijeenkomst omdat we geen specifieke vaardigheid behandeld hebben. Voor de volgende bijeenkomsten is dit wel van belang.

Succes en veel spetterplezier!

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben wij geleerd hoe we elkaar op een goede manier kunnen begroeten. Rick liet zien hoe je op een verkeerde manier, maar ook hoe je op een goede manier iemand kunt begroeten. Na dit rollenspel deden we het begroetingsspel. In dit spel mochten kinderen een rondje om een cirkel lopen en zodra ze elkaar tegen kwamen, moesten ze elkaar op een goede manier begroeten. De kinderen kregen telkens een andere rol klasgenootje/groepsleider/nichtje of neefje/ oude mevrouw etc.

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het begroeten van elkaar:

- Kijk elkaar aan.
- Zeg Hallo + naam tegen leeftijdsgenootjes/bekenden.
- Zeg Goede dag/middag/avond + mevrouw/meneer, tegen grote mensen.

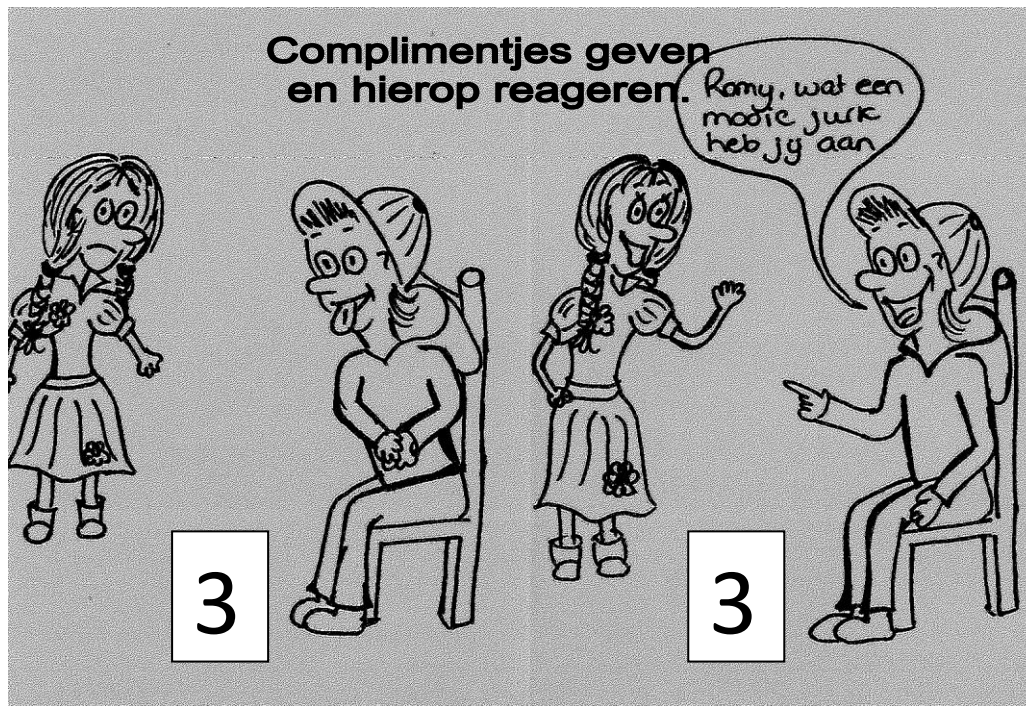
Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

Bijlage bijeenkomst 3: Complimentjes geven en hierop reageren.

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben de kinderen geleerd hoe ze elkaar een complimentje kunnen geven.

Romy had vandaag iets nieuws gekocht wat ze aan Rick liet zien. Rick reageerde hier helemaal niet leuk op en daardoor werd Romy stil, begon ze te snikken en draaide ze zich om. Om te oefenen in het geven van een complimentje aan elkaar deden we complimententikkertje. Als een kind getikt dreigde te worden moest hij/zij snel een complimentje geven aan de tikker zodat hij/zij niet getikt mocht worden. Wanneer een kind het complimentje te laat gaf, moest hij/zij met de benen wijd gaan staan. Wanneer een ander kind dan onder het poortje doorkroop, waren ze weer vrij en mochten ze weer meedoen.

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het geven van een compliment:

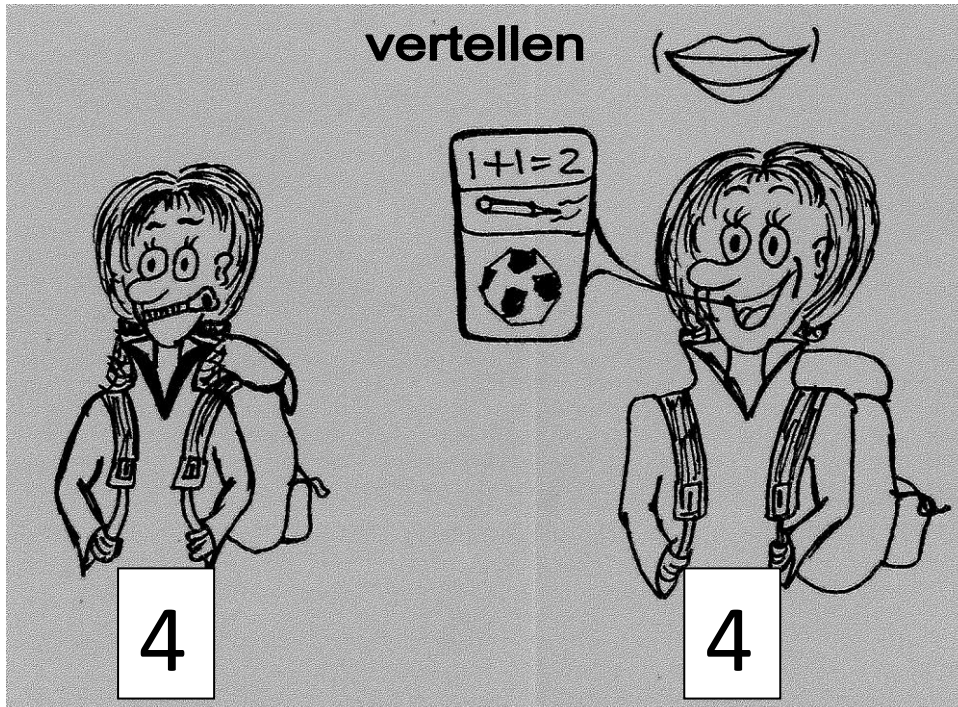
- Kijk de persoon, aan wie je een compliment geeft, aan.
- Zeg iets aardigs (iets wat je mooi of leuk aan die persoon vindt).
- Zorg, dat wat je zegt, écht aardig is.

Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben wij geleerd hoe wij iets aan elkaar kunnen vertellen en hoe wij op elkaars beurt kunnen wachten. In de bijeenkomst hebben de kinderen een vertelkrans gemaakt. Daarna hebben we een spel gedaan waarbij kinderen antwoord mochten geven op vragen die door de trainer werden gesteld zodra ze de vertelkrans om hadden. De krans lag in het midden. Kinderen moesten zelf het initiatief nemen om de krans te pakken. Na een aantal vragen mochten kinderen zelf vragen bedenken.

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het vertellen:

- Als je uit school komt vertel je iets over jouw dag.
- Wanneer een ander iets aan het vertellen is, wacht jij tot die gene is uitgepraat.
- Wanneer een ander iets aan het vertellen is, kan jij een vraag stellen over wat hij verteld.

Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

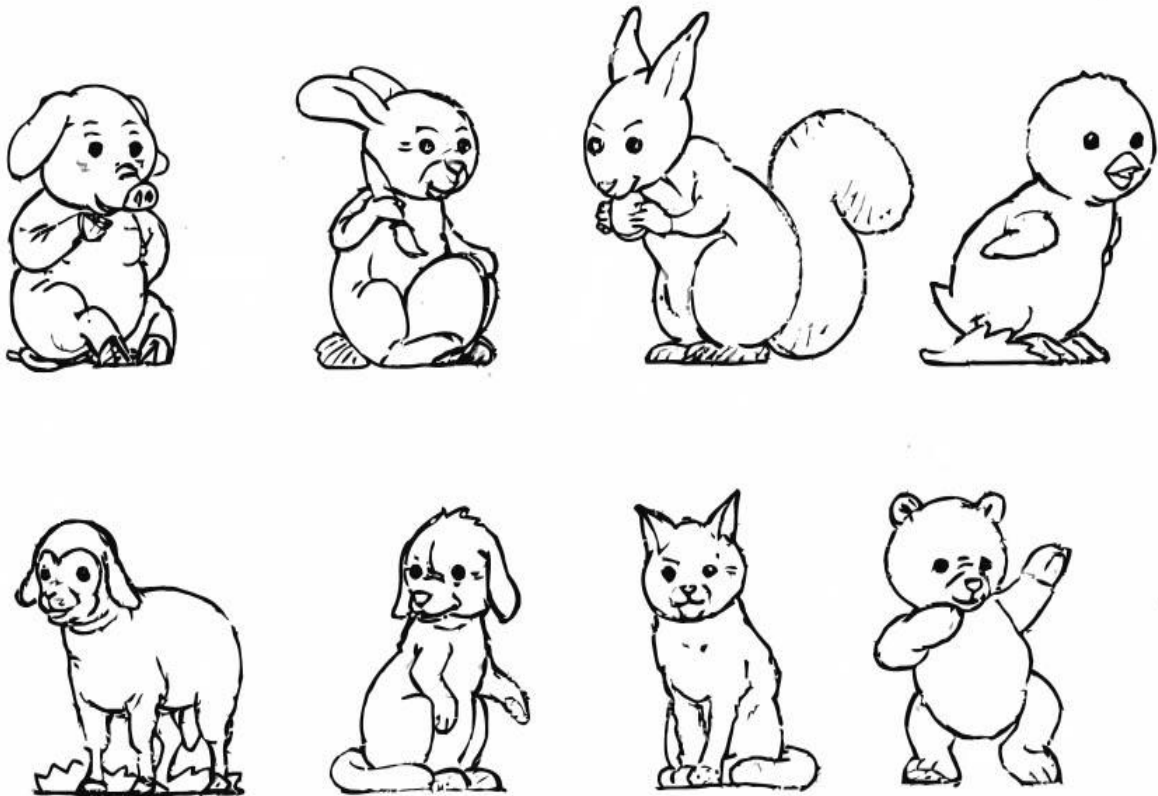

Spetterverhaal:

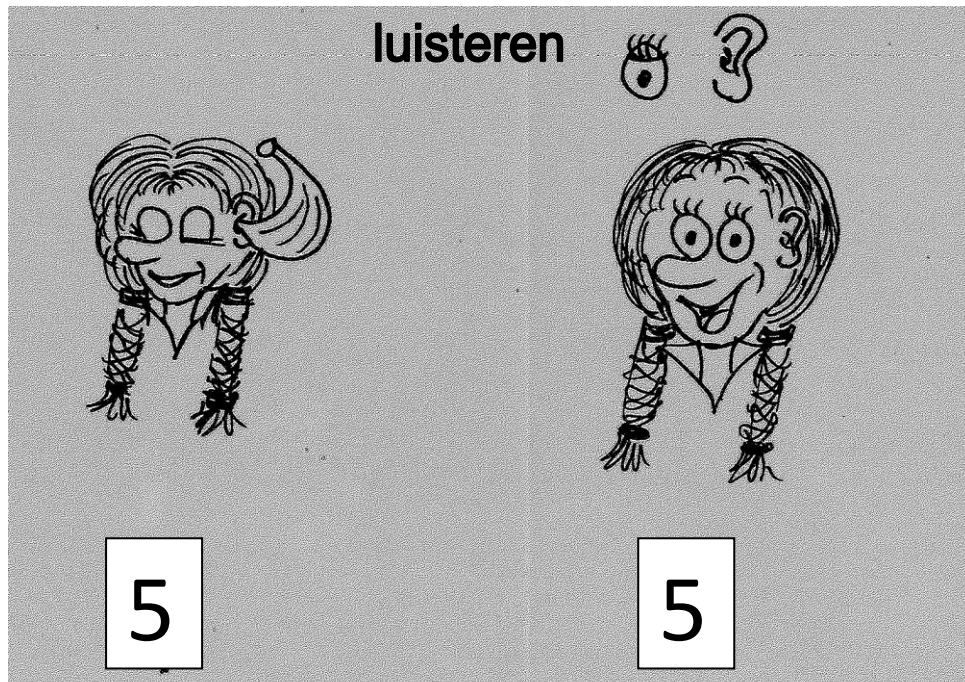
Het is woensdagmiddag. Rick is vrij en daarom ontzettend blij!

Het is lekker warm buiten. Het zonnetje schijnt en de lucht is blauw. Maar wat is dat.....? En hele dikke SPETTER op de neus van Rick. Waar komt die SPETTER vandaan? Rick kijkt omhoog, maar er is geen wolkje aan de lucht. Hij snapt niet waar die SPETTER vandaan komt. Dan hoort hij een meisje giechelen. En wie is dat..... Romy! Rick draait zich om en ziet daar Romy met een klein sproeiertje staan. SPETTER voor SPETTER wordt Rick nat. Gelukkig.... is het warm weer en is het helemaal niet erg dat Rick nat is geworden. Hij rent naar binnen verzamelt SPETTERS in een bekertje en rent weer naar buiten. Zo SPETTERREN Rick en Romy de hele middag door!

Dierenblad:

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben wij geleerd dat je goed moet luisteren als iemand iets aan het vertellen is. De kinderen hebben een verhaal gehoord. Iedere keer als het woord 'Spetter' in het verhaal werd genoemd, moesten de kinderen één keer in hun handen klappen. Rick en Romy lieten eerst een verkeerd voorbeeld van luisteren zien. Terwijl Romy over haar nieuwe vis vertelde, speelde Rick gewoon door met zijn autootje. Daarna kwam een goed voorbeeld. Romy vertelde over haar nieuwe vis. Rick legde zijn autootje aan de kant, keek Romy aan en luisterde naar haar.

Verder mochten de kinderen op een blad omcirkelen van welk dier zij het meest houden. Vervolgens mocht ieder om de beurt iets vertellen over dit dier terwijl de andere kinderen luisterden.

Leerpunten waar je kinderen aan moet helpen herinneren in het luisteren naar elkaar:

- Zet je oren open en leg aan de kant waar je mee bezig bent.
- Kijk de ander aan en luister.
- Stel een vraag over wat iemand aan jou verteld.

Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

Bijlage bijeenkomst 6: Iets netjes vragen

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben wij geleerd hoe we een goede vraag aan elkaar kunnen stellen.

In het rollenspel pakte Rick het speelgoed van Romy af zonder iets te vragen. Daarna gaf Rick toch nog een goed voorbeeld door te zeggen: *'Romy, mag ik van jou het gele blokje?'*

Na het rollenspel hebben we een kwartetspel gedaan waarbij kinderen konden oefenen in het stellen van vragen.

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het stellen van een vraag:

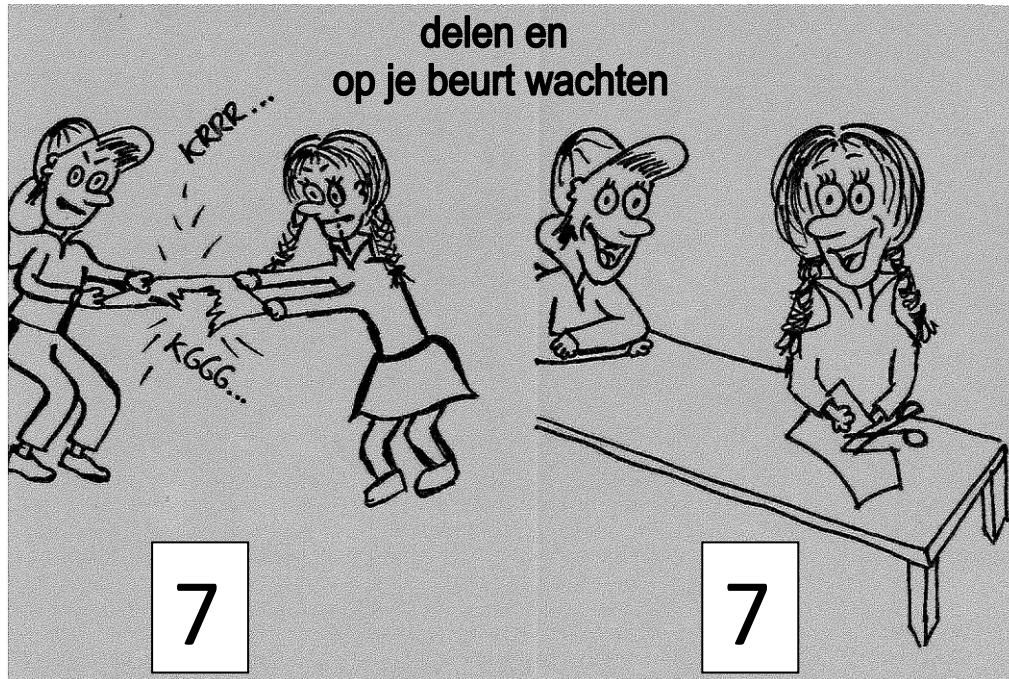
- Kijk elkaar aan.
- Noem elkaars naam.
- Stel een vraag.

Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben wij geleerd hoe je dingen met elkaar kunt delen en hoe je op elkaars beurt kunt wachten. Rick pakte vandaag zomaar het boek dat Romy aan het bekijken was uit haar handen. Na dit voorbeeld kwam er een goed voorbeeld. Rick wilde nog steeds graag het boek hebben dat Romy aan het lezen was. Hij ging rustig naast Romy zitten en vroeg of het boek mocht hebben. Ze besloten het boek samen te bekijken. Na dit rollenspel mocht ieder kind één kleurplaat maken. Er waren 4 kinderen en maar 6 stiften. Kinderen moesten aan elkaar vragen of ze een bepaalde kleur stift mochten gebruiken en moesten wachten totdat het andere kind klaar was met de betreffende kleur.

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het delen en op elkaars beurt wachten:

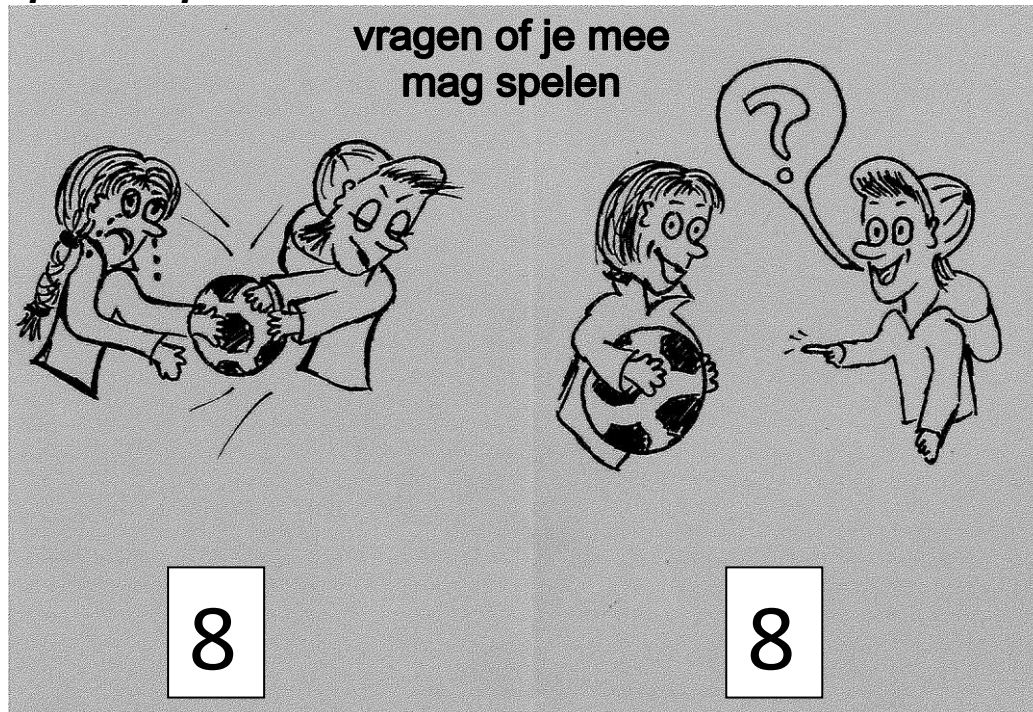
- Zeg duidelijk wat je graag wilt hebben (doe dit op de manier zoals je vorige week een vraag hebt leren stellen).
- Luister naar het antwoord van de ander.
- Wacht rustig totdat de ander klaar is met datgene wat jij wilt hebben.

Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben wij geleerd hoe je op een rustige en vaardige manier kunt en mag vragen of je mee mag spelen met andere kinderen.

Allereerst was er weer een rollenspel van Rick en Romy. Romy speelde met een bal, maar werd boos omdat Rick haar bal afpakte. De tweede keer dat Romy met haar bal speelde, vroeg Rick netjes of hij mee mocht spelen. Romy reageerde daarop enthousiast en samen speelden ze verder. Na dit rollenspel deden we een gedragsoefening met de bal. Er waren steeds drie kinderen die een rollenspel deden. Twee kinderen speelden met een bal en het andere kind moest vragen of hij/zij mee mocht spelen.

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het vragen of je mee mag spelen:

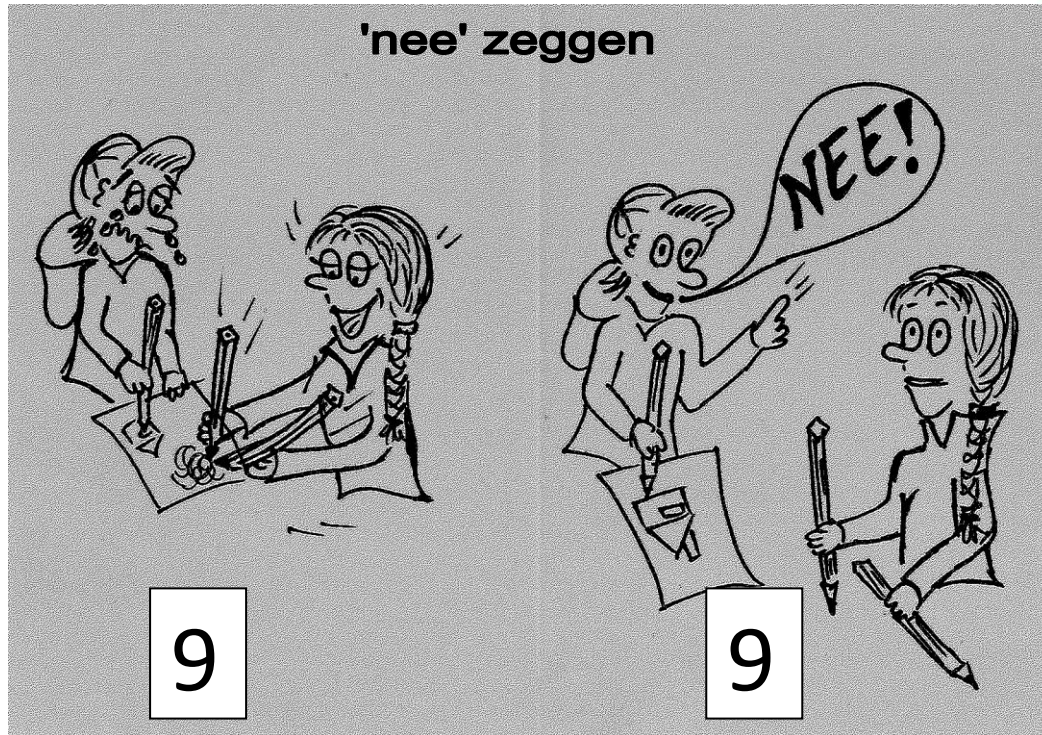
- Kijk wat de ander aan het doen is.
- Zeg haar naam.
- Vraag of je mee mag spelen.
- Wacht op het antwoord. Ja: je speelt mee, nee: je loopt weg of blijft alleen kijken.

Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben wij geleerd dat je kan en mag weigeren als je iets niet wilt. Rick werd verdrietig doordat Romy op zijn kleurplaat kleurde. De tweede keer werd Rick boos en begon te schreeuwen, daardoor kregen Rick en Romy ruzie. Gelukkig gaven Rick en Romy ook nog een goed voorbeeld. Toen Romy op zijn kleurplaat begon te kleuren zei Rick: 'Romy, ik vind het niet leuk dat jij kleurt op mijn kleurplaat, want zo vind ik het niet mooi.' Romy hield toen op en pakte haar eigen kleurplaat. In het oefenen van het gedrag mochten de kinderen één voor één een rollenspel doen met de trainer. De trainer speelde dat het kind nieuw, mooi speelgoed kreeg. De trainer vroeg met enige aandrang of hij met het speelgoed mocht spelen. Het kind antwoordde, terwijl hij/zij twee lepels tegen elkaar aansloeg, niet te hard en niet te zacht met 'nee'.

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het 'nee' zeggen:

- Als een ander iets doet wat jij niet wilt zeg jij waarom jij niet leuk vindt wat die ander doet.
- Als een ander nog steeds niet luistert zeg je niet te hard, maar ook niet te zacht 'nee'.
- Als een ander nog steeds niet luistert vertel je dit aan een volwassene.

Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

Bijlage bijeenkomst 10: Herhaling van de voorgaande bijeenkomsten

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben we een bijeenkomst gehad waarin wij alle vaardigheden herhaald hebben die we tot nu toe geleerd hebben.

De Spetterstrips van de vorige 8 bijeenkomsten werden met een plakbandje opgehangen in de trainingsruimte. De kinderen zaten in een kring en in het midden stond de grabbeldoos. Vervolgens ging de dobbelsteen rond. Een kind dat 1, 3 of 6 gooit mocht een briefje uit de grabbeldoos halen en deze geven aan de trainer. Rick en Romy lazen de vaardigheid voor. Zodra kinderen wisten welke strip (die aan de muur hingen) pastte bij de voorgelezen vaardigheid mocht hij/zij een vinger opsteken. Rick of Romy gaf het briefje dan aan het kind. Het kind hing het briefje vervolgens bij de goede strip. De dobbelsteen ging net zo lang rond totdat alle strips aan bod waren gekomen.

Hierna hebben we alle vaardigheden nog eens geoefend. Kinderen mochten verschillende vaardigheden om beurten oefenen. De trainer maakte steeds de vertaalslag naar vaardigheden in het dagelijks leven. Kinderen werden gestimuleerd in wat zij in de afgelopen bijeenkomsten geleerd hebben.

Bekijk de vaardigheden van de voorgaande bijeenkomsten nog eens en probeer deze week kinderen zoveel mogelijk bewust te maken van deze vaardigheden. Bijvoorbeeld: hang alle Spetterstrips voor een week ergens op de groep.

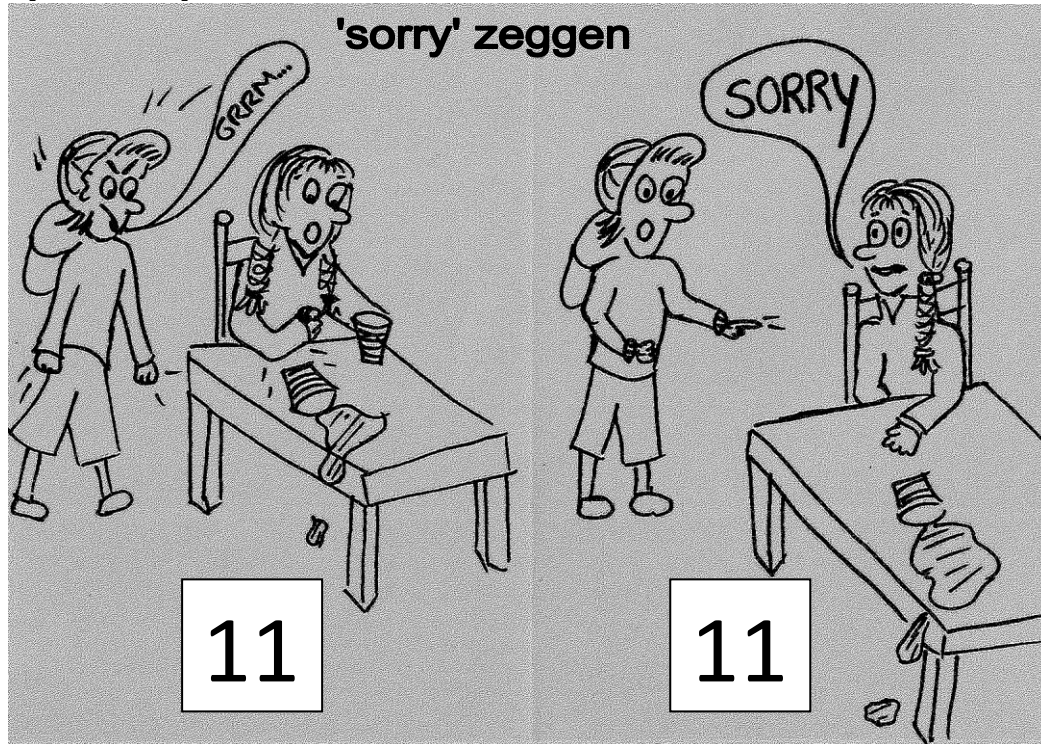
Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

vertellen
luisteren
groeten
delen
'nee' zeggen
vragen
vragen of je
mee mag spelen

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben de kinderen geleerd sorry te zeggen. De kinderen weten nu ook dat boosheid bij een ander door sorry te zeggen sneller over zal gaan. De kinderen leerden dingen toe te geven die zij hebben gedaan en die voor een ander niet leuk waren.

Romy gooide vandaag het bekertje van Rick om en dat vond Rick niet leuk. Rick werd in eerste instantie boos. De tweede keer dat Romy het bekertje van Rick omgooide zei Romy 'Sorry Rick, dat ging per ongeluk'. Rick vond het nog steeds niet leuk, maar hij werd nu niet boos. Tijdens de gedragsoefeningen hebben we voornamelijk rollenspellen gedaan. De trainer schetste steeds een herkenbare situatie van de groep. De kinderen moesten zich telkens verontschuldigen tegenover elkaar met het 'sorry-handje' (geven elkaar de hand, kijken elkaar aan en zeggen sorry).

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het 'sorry' zeggen:

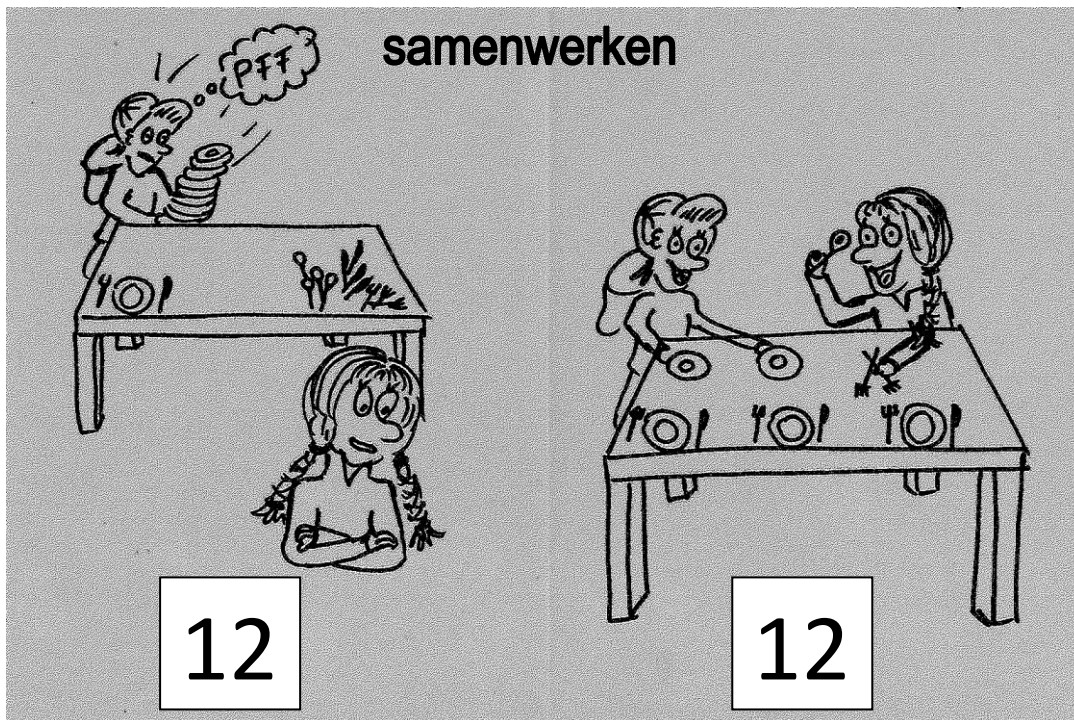
- Geef toe dat jij het gedaan hebt.
- Zeg sorry.
- Leg uit dat het per ongeluk is gebeurt.

Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben de kinderen geleerd hoe je kunt samenwerken en hoe je dit in het dagelijks leven kunt toepassen.

Rick en Romy moesten vandaag samen de tafel dekken. Rick pakte alle spullen en deed alles alleen terwijl Romy toekeek. De tweede keer dat de tafel gedekt moest worden, bespraken Rick en Romy van te voren wie wat deed. Zo konden ze samen de tafel dekken. Na het rollenspel van Rick en Romy werd er een behangrol uitgerold. Deze rol diende als tafel. Ieder kind kreeg een stift. De kinderen mochten samen de tafel gaan dekken. Samen moesten ze afspreken wie de borden tekende, wie de vorken, messen, lepels etc.

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het samenwerken:

- Vraag aan de ander of hij/ zij iets samen met jou wil doen.
- Besluit samen wat er moet gebeuren.
- Spreek van te voren af wie wat doet.

Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

Bijlage bijeenkomst 13: Zeggen dat je iets anders wilt spelen dan je wordt aangeboden.

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben de kinderen geleerd hoe ze samen kunnen spelen en hoe ze samen een spel af kunnen spreken.

Rick en Romy kregen vandaag in het eerste rollenspel ruzie omdat ze allebei iets anders wilden spelen. Ze drukten hun eigen zin door en luisterde niet naar de ander. De tweede keer wilde Romy graag kleuren en Rick voetballen. Rick en Romy besloten memory te gaan doen: iets wat ze allebei leuk vinden. De laatste keer hebben ze om beurten gedaan wat ieder leuk vindt. Binnen de gedragsoefening speelden we dat we net van tafel liepen na de limonade. Er lagen verschillende soorten speelgoed. Twee kinderen mochten speelgoed uitzoeken en samen gaan spelen. Vervolgens moesten ze overleggen wat ze gingen spelen.

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het samen spelen:

- Vraag aan een kind of het samen met jou wil spelen.
- Spreek af wat je gaat spelen: (Als je allebei iets anders wilt, kies dan samen iets anders wat je allebei wilt spelen of doe om de beurt wat ieder gekozen heeft.)

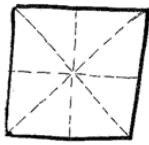
Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

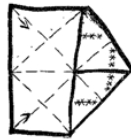
Bijlage bijeenkomst 14: Reageren op Pesten

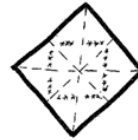
Spel met vouwsel

1 tekstzijde onder, blad vouwen

2 punten naar binnen vouwen

3 blad omdraaien

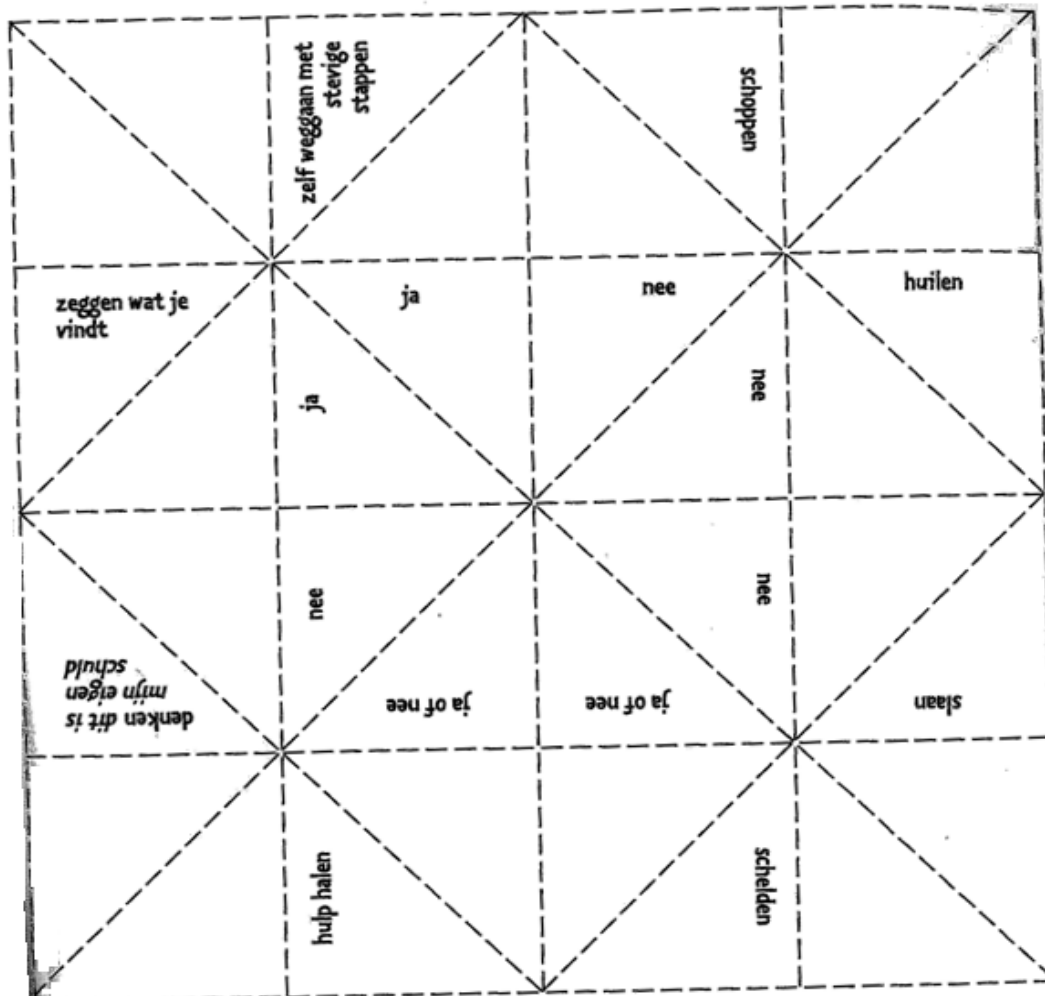
4 punten naar binnen vouwen

5 tekst staat nu boven

6 blad omdraaien, punten oplichten, vingers insteken

² Gubbels H. (2008) Leer samen spelen met Tim en Flapoor *Een sociale vaardigheidstraining voor kinderen van 6 tot 10 jaar* Steenwijk: Grafisch bedrijf Gorter, p.211-212

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag hebben de kinderen geleerd hoe zij kunnen reageren op pesten.

Rick deed vandaag in het eerste gedeelte van het rollenspel gemeen tegen Romy. Hij zei: 'Ik heb lekker een vriendje om te spelen en jij niet, jij bent stom!' Romy kroop weg en begon te huilen. Een andere reactie was dat Romy, Rick sloeg, schopte en hem uitschold. In het tweede gedeelte gaf Romy het goede voorbeeld. Romy bleef rustig en zei: 'Dat vind ik niet leuk'. Tijdens de gedragsoefening hebben we een spel gedaan. Kinderen leerden in dit spel wat goede reacties, maar ook wat geen goede reacties op pesten zijn.

Er zijn een aantal keuzemogelijkheden in het reageren op pesten. Wijs kinderen hier deze week op:

- Wordt niet boos en ga niet huilen.
- Zeg wat je ervan vindt en loop weg met stevige stappen.
- Wordt niet boos en ga niet huilen maar zeg: 'dat vind ik niet leuk'.
- Wordt niet boos, ga niet huilen, zeg wat je vindt en loop met stevige stappen weg.

Wijs kinderen ook op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

Spetterstrip

Helpersbrief

Beste Helper,

Vandaag is nog eens uitgelegd dat het geen klikken is als je tegen een volwassene zegt dat een kind aan het pesten is, maar dat het belangrijkste is dat het pesten stopt! De beste manier om om te gaan met pesters is 'stevig' te zeggen wat je ervan vindt (de pester aankijken, duidelijk praten) en dan 'stevig' weglopen.

Om beurten kwam er een kind in de kring en oefenden ze een rollenspel met de trainer. De trainer zei gekke scheldwoorden tegen het kind, bijvoorbeeld achterbakse prullenbak, jij hebt witte spaghettibenen, of jij hebt een soepjurk aan. Het kind moest hier vaardig op reageren vanuit de leerpunten die aan het begin van deze bijeenkomst en in bijeenkomst 13 zijn behandeld.

Leerpunten waar je kinderen deze week aan moet helpen herinneren in het omgaan met pesten:

- Wordt niet boos, ga niet huilen.
- Zeg: 'ik vind het niet leuk wat je zegt'.
- Loop met stevige stappen weg.
- Haal hulp van een volwassene als je dat wilt.

Wijs kinderen op de Spetterstrip die in hun Spettermap zit.

Succes en veel spetterplezier!

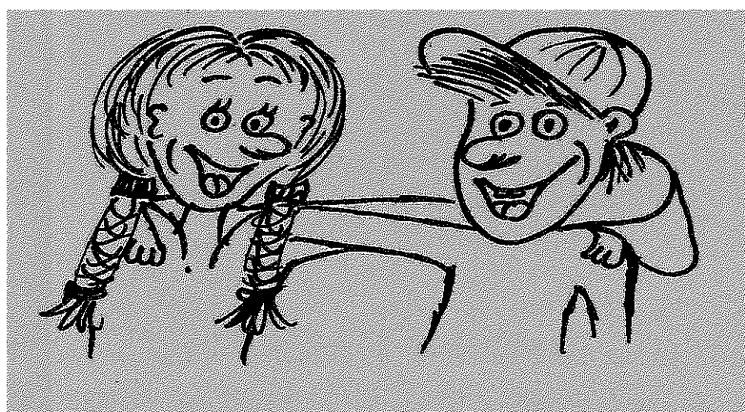

diploma

van

De spettertraining

VOOR

G E F E L I C I T E E R D

Eindevaluatieformulier na afloop van de training

Na afloop van de Spettertraining is het de bedoeling dat jullie dit eindevaluatieformulier wordt ingevuld door de trainers.

1. Inzet van de kinderen tijdens de training

--

2. Inleving en inzet van de kinderen tijdens het oefenen van het gedrag

--

3. Verworven kennis van de vaardigheden per bijeenkomst

--

4. Aandachtspunten (vaardigheden waar nog aandacht aan moet worden besteed)

--

5. Aanbevelingen, opmerkingen

--